

ombudsman
veřejný ochránce práv

dětský ombudsman Č. j.: KVOP-22990/2026/S
ochránce práv dětí

Zpráva veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí o činnosti za 1. čtvrtletí roku 2026

Informujeme Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o své činnosti podle § 24 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 1c odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.

A. Veřejný ochránce práv	4
A.1 Přehled o činnosti ombudsmana	4
A.1.1 Činnost ombudsmana v číslech	4
A.1.2 Konference, kulaté stoly a školení	5
A.1.3 Mezinárodní spolupráce	5
A.2 Zvláštní oprávnění ombudsmana	5
A.2.1 Legislativní doporučení a připomínková řízení	5
A.2.2 Připomínky k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách	6
A.2.3 Připomínky k návrhu zákona o evidenci tržeb – úpravy slevy za umístění dítěte v předškolním zařízení	6
A.2.4 Ochránce upozornil na nedostatky návrhu změn ve veřejném opatrovnictví	7
A.2.5 Ochránce usiloval o kvalitní Národní plán podpory také ve vnějším připomínkovém řízení	7
A.3 Ochrana a prosazování základních práv a svobod	8
A.3.1 Výběr lidskoprávních témat	8
A.3.2 Mezinárodní spolupráce	8
A.4 Vyřizování podnětů a jiná šetření postupu úřadů	9
A.4.1 Samoživitelka přišla kvůli přechodu na superdávku o finanční pomoc. Ochránce zajistil nápravu (sp. zn. 112/2026/VOP)	9
A.4.2 Ochránce upozornil Ministerstvo zdravotnictví, že i cizinci s tzv. neduální zaměstnaneckou kartou zapsaní na úřadu práce mají nárok na pojištění hrazené státem (sp. zn. 6240/2025/VOP)	10
A.4.3 Úřad pro ochranu osobních údajů – agenda roste, kapacity ne: řízení se protahují	10
A.4.4 Ochránce chce férovější pravidla ve věznicích	11
A.5 Návštěvy zařízení a sledování vyhoštění	11
A.5.1 Systematické návštěvy a sledování vyhoštění	11
A.5.2 Hlídáme vzdělávání dětí i ve vazbě (sp. zn. 566/2025/DO)	11
A.5.3 S péčí o děti pomůže více lidí, vedení dětského domova zvažuje změnu nevyhovujícího prostředí a vyšlo vstříc upozorněním ochránce (sp. zn. 18/2025/NZ)	12
A.6 Prosazování práva na rovné zacházení a na volný pohyb občanů EU	12
A.6.1 Uchazečka o práci se sluchovým postižením se díky nám dočkala omluvy (sp. zn. 1890/2025/VOP)	13

A.6.2	Ochránce potvrdil diskriminaci ženy s postižením, která přišla o práci ve státní správě (sp. zn. 4316/2025/VOP).....	13
A.6.3	Lidé nad 35 let měli menší šanci na obecní byt. Ochránce vytkl městu diskriminaci (sp. zn. 1139/2025/VOP)	14
A.6.4	Ochránce poukázal na diskriminační postup města při přidělování sociálních bytů a doporučil jeho změnu (sp. zn. 6155/2024/VOP).....	14
A.6.5	Ochránce pomohl romské rodině dostat se do pořadníku žadatelů o městský byt (sp. zn. 6608/2024/VOP)	15
A.6.6	Wellness vyhradilo dvě hodiny v týdnu pouze ženám. Ochránce zjistil, že muže tím nediskriminuje (sp. zn. 2579/2025/VOP)	16
A.6.7	Zásadní pracovní jednání.....	16
A.6.8	Osvěta.....	17
A.6.9	Konference, kulaté stoly a školení.....	18
A.6.10	Mezinárodní spolupráce.....	18
A.7	Ochrana a prosazování práv lidí se zdravotním postižením	19
A.7.1	Poradní orgán.....	19
A.7.2	Výzkum a doporučení ke zlepšení situace lidí s postižením.....	19
A.7.3	Mezinárodní spolupráce.....	20
A.7.4	Spolupráce s neziskovými organizacemi a lidmi s postižením.....	21
A.7.5	Konference, kulaté stoly, školení a osvěta	21
B.	Dětský ombudsman.....	22
B.1	Úvodní slovo dětského ombudsmana Martina Beneše.....	23
B.2	Činnost dětského ombudsmana v číslech.....	23
B.3	Zvláštní oprávnění dětského ombudsmana	24
B.3.1	Legislativní doporučení a připomínková řízení.....	24
B.3.2	Řízení před soudem ve věci dítěte.....	26
B.4	Ochrana a prosazování práv dítěte	26
B.4.1	Příprava na poradní orgán.....	26
B.4.2	Návštěvy dětských zařízení.....	26
B.4.3	Mezinárodní spolupráce.....	26
B.4.4	Ostatní spolupráce.....	27
B.4.5	Konference, kulaté stoly a školení.....	27
B.4.6	Osvěta.....	27

A. Veřejný ochránce práv

A.1 Přehled o činnosti ombudsmana

A.1.1 Činnost ombudsmana v číslech

V 1. čtvrtletí 2026 veřejný ochránce práv obdržel celkem **2341** podnětů (o 91 podnětů méně než loni ve stejném období). Podíl podnětů v působnosti (**79,3 %**) se drží nad průměrem roku 2025 (73 %). Nejvíce podnětů se tradičně týkalo sociálního zabezpečení (477), staveb (156) a zdravotnictví (190).

Ve **123** podnětech lidé namítli nerovné zacházení, z toho v **95** případech z důvodů zakázaných antidiskriminačním zákonem. Ve **13** případech ochránce poskytl informace a analýzy týkající se diskriminace mezinárodním subjektům či vnitrostátním orgánům.

Ochránci navštívili **3 zařízení** (psychiatrické oddělení Nemocnice Havířov, Dětský domov Mladá Boleslav a Dětský domov Přestavky). Ochránce prostudoval **1 168** rozhodnutí o vyhoštění.

Počty podnětů ilustruje následující obrázek:

A.1.2 Konference, kulaté stoly a školení

Datum	Název akce	Druh akce	Forma
1. ledna 2026	Ochrana ukrajinských dětí: od identifikace rizik po příjezdu k systematické podpoře	školení	Prezenční
27. března 2026	Počítání lhůt pro správu místních poplatků a daňovou exekuci	Seminář	Online

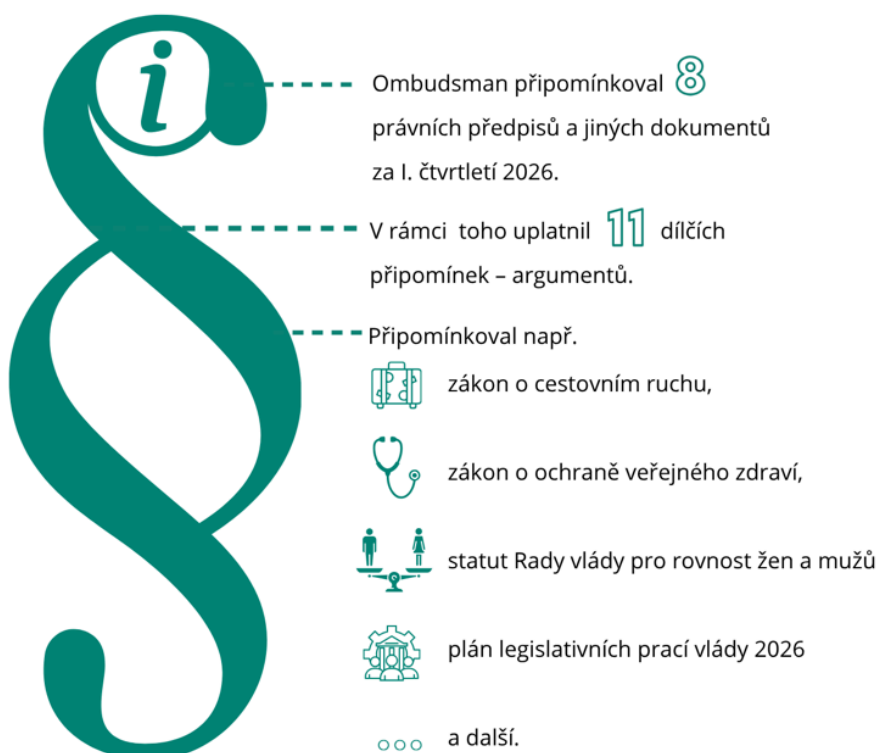
A.1.3 Mezinárodní spolupráce

Poradce ochránce pro mezinárodní spolupráci se v lednu zúčastnil setkání Evropské sítě ombudsmanů (ENO), kterou organizačně zaštiťuje evropská veřejná ochránkyně práv ve spolupráci s ombudsmany členských států. Hlavními tématy setkání byly přeshraniční spolupráce ombudsmanů, paralelní šetření vedená ombudsmany členských států a evropskou ombudsmankou ve věcech uplatňování práva EU, ochrana práv občanů EU, digitalizace a budoucí rozvoj ENO.

A.2 Zvláštní oprávnění ombudsmana

A.2.1 Legislativní doporučení a připomínková řízení

Ochránce se jako připomínkové místo pro meziresortní připomínkové řízení aktivně zapojuje do připomínkování právních předpisů i nelegislativních materiálů, které předkládají jednotlivá ministerstva či vláda a spadají do jeho působnosti.

A.2.2 Připomínky k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách

Ochránce upozornil na potřebu širší systémové změny, aby činnost „pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o zdraví“ nebyla omezena pouze na pečovatelskou službu a osobní asistenci, ale byla dostupná i v dalších službách, jako je chráněné bydlení či odlehčovací služby. Současné nastavení podle připomínek neodpovídá reálným potřebám klientů a vytváří nerovnosti v přístupu k péči.

Dále ochránce upozorňuje na problematiku klientů odkázaných na výživu prostřednictvím PEG, kde dochází k nesouladu mezi omezenou kapacitou zdravotních služeb a kompetencemi pracovníků sociálních služeb. Navrhuje proto umožnit za jasně stanovených podmínek výkon některých úkonů i těmto pracovníkům.

Významná část připomínek ochránce směřuje k důvodové zprávě, zejména k nejasnému vymezení „pomoci při užití léčiv“. Ochránce kritizuje nedostatečnou konkrétnost, která může vést k právní nejistotě a rizikům pro klienty. Ochránce proto požaduje přesnější definici hranic mezi sociální asistencí a zdravotní péčí, vyjasnění rozsahu manipulace s léčivými postupy v rizikových situacích i pravidel dokumentace, případně vydání metodického pokynu pro sjednocení praxe.

A.2.3 Připomínky k návrhu zákona o evidenci tržeb – úpravy slevy za umístění dítěte v předškolním zařízení

Ochránce upozornil na nedostatky návrhu úpravy slevy za umístění dítěte v předškolním zařízení. Upozorňuje na příliš úzkou definici těchto zařízení, která nezahrnuje například přípravné třídy základních škol či přípravné stupně škol speciálních, přestože poskytují srovnatelnou péči. Navrhuje proto definici rozšířit, aby rodiče těchto dětí nebyli znevýhodněni.

Vedle mateřských škol a dětských skupin (a obdobných zahraničních zařízení) se navrhuje poskytování slevy i za umístění dítěte v zařízení péče o dítě předškolního věku provozované na základě živnostenského oprávnění, pokud charakter takto poskytované péče je srovnatelný s péčí poskytovanou v mateřské škole či dětské skupině.

Navrhované znění zákona podle názoru ochránce nedává jasnou odpověď, na základě kterých živnostenských oprávnění může zařízení péče o dítě předškolního věku provozovat svou činnost a co vše správce daně posuzuje při hodnocení charakteru poskytované péče. Důvodová zpráva k tomu pouze uvádí, že zařízení péče o dítě může svou činnost provozovat například na základě živnosti „péče o dítě do tří let věku v denním režimu“ a že by toto zařízení kromě uspokojování základních potřeb dítěte mělo zajišťovat i výchovu a rozvoj dítěte na obdobné úrovni, jako je tomu v mateřské škole nebo v dětské skupině (či v obdobných zahraničních zařízeních).

Za účelem předcházení výkladových nejasností ochránce navrhuje doplnit důvodovou zprávu o širší výčet živnostenských oprávnění, na jejichž základě může zařízení péče o dítě provozovat svou činnost. Nabízí se živnosti „poskytování služeb pro rodinu a domácnost“ a „mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti“.

Pro případ, že je sledovaným cílem právní úpravy vyloučit nahodilé hlídání dítěte či zařízení fungující na jiném než denním režimu, ochránce navrhuje v důvodové zprávě rovněž upřesnit, že by charakter poskytované péče v zařízení měl nést znak trvalosti a pravidelnosti.

A.2.4 Ochránce upozornil na nedostatky návrhu změn ve veřejném opatrovnictví

Ochránce upozornil, že poslanecký návrh změn ve veřejném opatrovnictví (sněmovní tisk 100) řeší jen dílčí otázky a může oslabit práva opatrovanců. Vládě proto doporučil, aby k návrhu přijala nesouhlasné stanovisko.

Návrh má umožnit přenos výkonu veřejného opatrovnictví mezi obcemi, zavést sběr dat a určit gestora této oblasti. Ochránce přivítal snahu řešit praktické problémy, upozornil však, že chybí komplexní úprava podpory lidí se sníženou schopností právně jednat. Současná praxe není jednotná a soudy často upřednostňují omezení svéprávnosti před mírnějšími opatřeními.

Zásadní výhrady směřovaly k ochraně práv opatrovanců. Návrh umožňuje změnit opatrovníka bez rozhodnutí soudu a bez možnosti opatrovance se k tomu vyjádřit nebo změnu napadnout. Podle ochránce se tím oslabují procesní záruky a vzniká nerovnost mezi opatrovanci.

Dále ochránce upozornil také na nejasnosti spojené s přechodem výkonu opatrovnictví a na to, že určení gestora pouze pro veřejné opatrovnictví nepokrývá celý systém podpory.

Vláda následně přijala k návrhu nesouhlasné stanovisko.

A.2.5 Ochránce usiloval o kvalitní Národní plán podpory také ve vnějším připomínkovém řízení

Po snaze o prosazování skutečných potřeb práv lidí s postižením v přípravné fázi vzniku Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením pro roky 2026–2030 se ochránce také zapojil do meziresortního připomínkového řízení. Navzdory spolupráci pracovní skupiny působící v průběhu loňského roku se nepovedlo dojít ke shodě u poměrně velké části opatření. Ochránce proto podal celkem 49 připomínek napříč všemi oblastmi a zároveň se vyjádřil k připomínkám jiných míst, které se týkaly návrhů, o jejichž zařazení do plánu sám usiloval. Vypořádání, které se uskutečnilo nejen písemnou formou, ale také prostřednictvím ústního jednání, a to jak

s předkladatelem (Úřadem vlády), tak s několika ministerstvy, přineslo odstranění většiny rozporů. Přetrvaly však rozpory v oblasti opatrovnictví a podpůrných opatření, vykazování participace, mapování přístupnosti budov s participací lidí s postižením nebo financování komunitních služeb. Návrh následně schválila Rada vlády pro osoby se zdravotním postižením.

A.3 Ochrana a prosazování základních práv a svobod

Od 1. července 2025 ochránce chrání a prosazuje základní práva a svobody například tím, že systematicky sleduje a hodnotí jejich naplňování, provádí výzkumy, vydává zprávy, stanoviska a doporučení nebo zvyšuje povědomí o těchto právech ve společnosti.

A.3.1 Výběr lidskoprávních témat

V roce 2025 ochránce shromáždil systémové problémy týkající se naplňování lidských práv a fungování úřadů v České republice. Ze své činnosti eviduje téměř 200 témat. V reakci na speciální výzvu přišlo 800 podnětů od veřejnosti a organizací (neziskové organizace, sociální služby, samosprávy).¹ Vedle toho mezinárodní organizace mají pro Českou republiku 340 doporučení na zlepšení. Výběr konkrétních priorit, které budou tvořit strategický plán na následující tři roky, se očekává v příštím čtvrtletí.

A.3.2 Mezinárodní spolupráce

Ochránce se zapojil do probíhajícího přezkumu plnění závazků České republiky podle Úmluvy OSN o odstranění všech forem diskriminace žen. Výboru pro odstranění diskriminace žen předložil v této souvislosti tzv. **stínovou zprávu**. V ní zohlednil své praktické poznatky a postřehy k otázce rovného postavení žen a mužů. Upozornil na některé strukturální, právní a praktické překážky účinné ochrany práv žen a doporučil kroky pro zlepšení dodržování citované Úmluvy a posílení ochrany práv žen v praxi. Ve své stínové zprávě se věnoval například těmto tématům: duševní zdraví dívek a mladých žen a nedostupnost zdravotní péče, nerovný přístup žen ke zdravotní péči a sociální podpoře, odškodňování protiprávních sterilizací, dopadům mateřství a rodičovství na zaměstnanost žen, nedostatečnému financování neziskových organizací pomáhajících obětem trestných činů, nedostatečnému hodnocení dopadů legislativy na rovnost žen a mužů. Celá stínová zpráva v českém jazyce je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce.²

¹ Tisková zpráva ze dne 24. března 2026, dostupná z https://www.ochrance.cz/dokument/hledame_temata_ktera_potrebuji_nasi_pozornost/.

² Celý text stínové zprávy je dostupný v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14328>.

Ochránce rovněž přispěl svým vyjádřením do **Zprávy o stavu právního státu vydávané Evropskou sítí národních institucí pro lidská práva (ENNHRI)**. V prvé řadě informoval o zřízení národní lidskoprávní instituce v České republice, jejím mandátu a finančním zabezpečení této činnosti. Upozornil také na nestabilní financování nevládního sektoru (organizace pomáhajícím migrantům, obětem trestných činů). Zmínil také aktuálně projednávaný návrh na změnu stavebního zákona,³ který omezuje účast environmentálních spolků. Podle ochránce je návrh v tomto příliš restriktivní. Ochránce také informoval o svých aktivitách směrem k většímu zapojení občanské společnosti do své činnosti, specificky zapojení zranitelných skupin, jako jsou děti a osoby se zdravotním postižením. I v tomto vyjádření poukázal na některé případy nedostatečného zapojení občanské veřejnosti do legislativního procesu formou veřejných konzultací, nedostatečného posouzení dopadů navrhované regulace do základních práv a nadužívání zrychlených legislativních postupů. Celé vyjádření bude dostupné v databázi ENNHRI.⁴

Další lidskoprávní aktivity ochránce jsou tematicky zařazené do ostatních kapitol.

A.4 Vyřizování podnětů a jiná šetření postupu úřadů

Již od roku 2000 ochránce chrání osoby před nezákonným či jinak nesprávným jednáním nebo nečinností správních úřadů. Má právo nahlížet do spisů, žádat úřady o vysvětlení a může vést místní šetření. Zjistí-li pochybení úřadu, doporučuje opatření k nápravě, rozhodnutí úřadu nemůže zrušit ani nahradit.

A.4.1 Samoživitelka přišla kvůli přechodu na superdávku o finanční pomoc. Ochránce zajistil nápravu (sp. zn. 112/2026/VOP)⁵

Mladá matka žádala o dávku na potraviny, drogerii, Sunar a oblečení pro dítě. Úřad práce jí nevyhověl. Vyhodnotil, že má dostatečné příjmy, přestože jí ze státní pomoci zbývalo po zaplacení nájmu 2500 Kč měsíčně.

Žena původně pobírala příspěvek na bydlení, který klesl z částky 8 000 Kč na 1 781 Kč kvůli přeplatkům na energiích. Z důvodu přechodu na superdávku nemohl úřad práce dávku zase zvýšit. Ze stejného důvodu nemohla žena žádat ani o přídavek na dítě.

Ochránce úřad práce upozornil na chybu. Poukázal na pokyn Ministerstva práce a sociálních věcí, aby úřad práce řešil nestandardní situace v souvislosti s přechodem na superdávku využitím dávky mimořádné okamžité pomoci. Narození dítěte, které úřad

³ Sněmovní tisk č. 67 je dostupný na webových stránkách Poslanecké sněmovny, viz <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?t=67>.

⁴ Vyjádření bude dostupné v databázi ENNHRI, <https://rule-of-law.ennhri.org/>.

⁵ Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14400>.

práce nemůže zohlednit v příspěvku na bydlení nebo přídavkem na dítě, je nestandardní situací.

Úřad práce svou chybu uznal. Situaci matky a svá původní rozhodnutí přehodnotil a stěžovatelce přiznal dávku ve výši 8 349 Kč.

A.4.2 Ochránce upozornil Ministerstvo zdravotnictví, že i cizinci s tzv. neduální zaměstnaneckou kartou zapsaní na úřadu práce mají nárok na pojištění hrazené státem (sp. zn. 6240/2025/VOP)⁶

Neduální zaměstnanecká karta je typ dlouhodobého pobytu pro cizince (ze třetích zemí), kteří již mají volný přístup na český trh práce. Na rozdíl od tzv. duální karty slouží pouze jako povolení k pobytu, nikoliv jako povolení k práci. V praxi činilo rozlišování mezi kartami potíže. Nově však k rozlišování není důvod.

Cizinci s neduální kartou mohou být od roku 2024 registrovaní na úřadu práce a mají nárok i na podporu v nezaměstnanosti. Doposud však nárok na veřejné zdravotní pojištění hrazené státem neměli. To se teď díky našemu šetření změnilo.

Ministerstvo zdravotnictví názor ochránce podpořilo a se zdravotními pojišťovnami dohodlo, že od 1. 1. 2026 mají veřejné zdravotní pojištění držitelé duálních i neduálních zaměstnaneckých karet zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Po dobu jejich evidence na úřadu práce tak za ně pojistné hradí stát. K tomu vydalo ministerstvo stanovisko.

A.4.3 Úřad pro ochranu osobních údajů – agenda roste, kapacity ne: řízení se protahují

V posledním roce se ochránce opakovaně setkává s tím, že si lidé stěžují na délku řízení u Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) a že jim chybí průběžné informace o vyřizování stížností. Ochránce proto věc projednal s předsedou ÚOOÚ.

V roce 2025 se zvýšil počet stížností adresovaných ÚOOÚ o 68 %, kapacita zaměstnanců, kteří se stížností agendě věnují, však navýšena nebyla. Za této situace není objektivně možné, aby byl úřad schopný rozhodovat o stížnostech v zákonem předpokládaných lhůtách a o stavu vyřizování stížností průběžně stěžovatele vyrozumívat.

Uvedený stav tak představuje ochráncem zjištěný nedostatek spočívající v nedostatečném personálním zajištění ve srovnání s reálnou zátěží vyvolanou stížnostní agendou, jehož přímým důsledkem je prodlužování doby vyřizování stížností nad rámec zákonných požadavků.

⁶ Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14128>.

A.4.4 Ochránce chce férovější pravidla ve věznicích

Některá pravidla ve věznicích dnes zbytečně komplikují život vězňům i personálu. Ochránce proto navrhuje změny, které mají být spravedlivější a praktičtější.

Problémem jsou rozdílná pravidla pro hygienické balíčky. Zatímco někteří je mohou dostávat bez omezení, jiní ne. To dopadá hlavně na nemajetné. Ochránce navrhuje pravidla sjednotit. Podobně nejasné jsou i návštěvy dětí. V různých případech platí odlišná věková hranice pro doprovod dospělého.

U samovazby, jež může trvat až 20 dní – a to je podle odborníků příliš dlouho –, ochránce navrhuje zkrácení na 14 dní, u mladistvých na ještě méně. Cílem je lépe chránit psychické zdraví.

Ochránce upozorňuje také na vydávání léků. V některých případech je podávají lidé bez zdravotnického vzdělání. To může být rizikové. Léky by měl vždy vydávat zdravotník.

Změnu potřebují i pravidla pro ženy cizinky s dětmi, aby měly stejné podmínky jako ostatní.

A.5 Návštěvy zařízení a sledování vyhoštění

Od roku 2006 je ochránce národním preventivním mechanismem podle Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Systematicky navštěvuje zařízení pro osoby omezené na svobodě z moci úřední i v důsledku závislosti na poskytované péči. Svá zjištění a doporučení zobecňuje v souhrnných zprávách z návštěv a formuluje standardy zacházení. Předkládá je samotným zařízením a jejich zřizovatelům a systémová doporučení ústředním orgánům státní správy. Od roku 2011 rovněž sleduje zajištění cizinců a výkon správního vyhoštění.

A.5.1 Systematické návštěvy a sledování vyhoštění

Ochránce v prvním čtvrtletí provedl 3 systematické návštěvy zařízení. Konkrétně prověřil podmínky v těchto zařízeních:

- Psychiatrické oddělení Nemocnice Havířov
- Dětský domov Mladá Boleslav (následná návštěva)
- Dětský domov Přestavlky

A.5.2 Hlídáme vzdělávání dětí i ve vazbě (sp. zn. 566/2025/DO)⁷

Dítě ve vazbě má právo plnit povinnou školní docházku. Stát musí zajistit, aby vzdělávání probíhalo i při omezení osobní svobody.

⁷ Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14362>.

Patnáctiletý chlapec byl více než měsíc ve vazbě. Rodiče namítali, že mu věznice nezajistila vzdělávání odpovídající povinné školní docházce. Podle jejich informací se ke studijním materiálům dostal se zpožděním a bez jasného vedení.

Ochránce prověřil postup vazební věznice. Zjistil, že týden po příchodu do vazby začalo vzdělávání formou řízeného samostudia pod dohledem speciálního pedagoga. Chlapec měl k dispozici učebnice i učivo ze své základní školy a plnil školní povinnosti po většinu doby vazby. Nejistil porušení jeho práva na vzdělání. Ochránce současně věznicí upozornil, že v podobných případech má jednat pružněji a rychleji, zejména při navazování kontaktu se školou a zahájení výuky.

A.5.3 S péčí o děti pomůže více lidí, vedení dětského domova zvažuje změnu nevyhovujícího prostředí a vyšlo vstříc upozorněním ochránce (sp. zn. 18/2025/NZ)⁸

Při návštěvě dětského domova si ochránce všiml nevyhovujícího prostředí, ve kterém děti žijí. Domov sídlí v objektu bývalého statku, který je těžké vytápět, okolní občanská vybavenost nedostačuje potřebám dětí, které mají v domě navíc omezený přístup k teplé vodě. Upozornění ochránce se setkaly s pochopením soukromého zřizovatele dětského domova, který přislíbil podniknout kroky k přemístění domova na vhodnější místo.

Zřizovatel vyhověl i dalším výhradám ochránce. Budova domova je prostorná a členitá, jedna jeho část má oddělený vstup. V dětském domově pracoval v noci pouze jeden člověk na 32 dětí. Ochránce upozornil, že takové uspořádání přináší mnoho nástrah a podceňuje rizika, která nezvládne pokrýt jeden člen personálu. Dětský domov vyhlásil výběrové řízení na nočního asistenta. Přislíbil, že do konce července tohoto roku budou na noční směně pracovat další dva pracovníci.

A.6 Prosazování práva na rovné zacházení a na volný pohyb občanů EU

V roce 2009 byl veřejný ochránce práv pověřen rolí národního orgánu pro rovné zacházení a ochranu před diskriminací (*equality body*) v souladu s právem Evropské unie. Přispívá tedy k prosazování práva na rovné zacházení se všemi osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víru nebo světový názor. Za tím účelem poskytuje pomoc obětem diskriminace, provádí výzkum, zveřejňuje zprávy a vydává doporučení k otázkám souvisejícím s diskriminací a zajišťuje výměnu dostupných informací s příslušnými evropskými subjekty.

⁸ Zpráva z návštěvy zařízení je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14410>.

Od ledna 2018 ochránce také pomáhá cizincům-občanům Evropské unie, kteří žijí nebo pracují v České republice. Poskytuje jim informace o jejich právech a pomoc při podezření na diskriminaci z důvodu státní příslušnosti. Při tom spolupracuje se zahraničními orgány, které mají obdobné poslání vůči českým státním příslušníkům.

A.6.1 Uchazečka o práci se sluchovým postižením se díky nám dočkala omluvy (sp. zn. 1890/2025/VOP)⁹

Zaměstnavatel se dopustí diskriminace z důvodu zdravotního postižení, pokud odmítne uchazeče se sluchovým postižením na pozici skladového operátora, aniž by jeho zdravotní způsobilost k práci individuálně posoudil lékař.

Žena se ucházela o práci skladnice u přepravní společnosti. S podobnou prací již měla zkušenosti, dokonce ovládala řízení vysokozdvizného vozíku, vlastnila i řidičský průkaz. Zaměstnavatel ji ale odmítl. Sdělil jí, že práci s ohledem na její sluchové postižení vykonávat nemůže a že by určitě neprošla vstupní lékařskou prohlídkou.

Postup zaměstnavatele ochránce vyhodnotil jako diskriminaci. Zaměstnavatel neznal podrobnější informace o míře poškození sluchu ženy. Neověřoval, jaké zvuky slyší a jaké nikoli. Její zdravotní způsobilost k práci neposoudil lékař. Zaměstnavatel tak nemohl adekvátně vyhodnotit, zda je její sluch pro výkon práce dostatečný.

Na základě závěrů ochránce se zaměstnavatel ženě omluvil. Přislíbil také, že bude zdravotní způsobilost posuzovat individuálně a hledat možnosti, jak umožnit práci i lidem se zdravotním omezením.

A.6.2 Ochránce potvrdil diskriminaci ženy s postižením, která přišla o práci ve státní správě (sp. zn. 4316/2025/VOP)¹⁰

Organizační důvody na straně zaměstnavatele nejsou samy o sobě důvodem pro odmítnutí či nepřijetí přiměřeného opatření ve prospěch člověka s postižením. Tím by byly pouze v případě, pokud by přijetí přiměřeného opatření představovalo nepřiměřené zatížení.

Zaměstnankyni statistického úřadu bránilo její zdravotní postižení provádět šetření v terénu. Vykonávala proto kancelářskou práci. Když ale na úřadě došlo k přerozdělení úkolů, nadřízení po ní začali chtít výjezdy mimo pracoviště. Žena neúspěšně žádala

⁹ Zpráva o zjištění diskriminace je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/nalezene/edit/14354>.

¹⁰ Zpráva o zjištění diskriminace je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14372>.

o změnu pracovní náplně nebo o snížení úvazku. Nakonec ji okolnosti přinutily zaměstnání opustit.

Takové jednání úřadu ochránce posoudil jako nepřímou diskriminaci z důvodu zdravotního postižení. Zaměstnavatel musí v podobných situacích umožnit člověku dál pracovat, pokud pro něj potřebné úpravy nepředstavují nepřiměřenou zátěž. Organizační ani provozní důvody, kterými se úřad v tomto případě hájil, mezi tyto důvody však nepatří.

Statistickému úřadu ochránce zdůraznil, že orgány veřejné správy by měly být v přístupu k zaměstnancům s postižením vzorem.

A.6.3 Lidé nad 35 let měli menší šanci na obecní byt. Ochránce vytkl městu diskriminaci (sp. zn. 1139/2025/VOP)¹¹

Rozdílné bodování žadatelů o obecní byt podle věku představuje méně příznivé zacházení. Město neporuší zákaz diskriminace jen v případě, že svým postupem sleduje legitimní cíl a používá přiměřené a nezbytné prostředky k dosažení cíle.

Muž neuspěl při žádosti o obecní byt. Domníval se, že jeho šance výrazně snížila pravidla, podle kterých město zvýhodňovalo lidi ve věku 18–35 let. Město svůj postup obhajovalo tím, že chtělo zvýšit počet obyvatel s trvalým pobytem a podpořit zaměstnanost v nové průmyslové zóně.

V tomto ohledu však věk budoucích obecních nájemníků nehrál roli. Další podmínky (trvalý pobyt na adrese bytu a zvýhodnění preferovaných profesí) poskytovaly dostatečnou záruku k dosažení cíle. Město navíc podpořilo mladé lidi i tím, že upřednostnilo domácnosti s nezletilými dětmi.

Ochránce proto městu jeho postup vytkl jako diskriminační. Město slíbilo změnit pravidla tak, aby pro přidělení bytu věk už nebyl rozhodující.

A.6.4 Ochránce poukázal na diskriminační postup města při přidělování sociálních bytů a doporučil jeho změnu (sp. zn. 6155/2024/VOP)¹²

Bodové zvýhodnění výdělečné činnosti žadatelů o sociální bydlení je nepřímo diskriminační. Takové kritérium totiž může nepříznivě dopadat na skupiny osob chráněné antidiskriminačním zákonem, které příjem z výdělečné činnosti mít

¹¹ Zpráva o zjištění diskriminace je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14374>.

¹² Zpráva o zjištění diskriminace je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14368>.

nemohou (rodiče na mateřské či rodičovské dovolené, osoby pobírající starobní či invalidní důchod).

Tříčlenná rodina žije v garsonce u matky jednoho z rodičů. Jedná se o nejisté bydlení. Zároveň je nevyhovující, zejména pro ženu s kombinovaným zdravotním postižením a malou dceru, které neposkytuje dostatek klidu a prostoru na učení.

Rodina proto žádala o městský byt, ale neúspěšně. Dokládá lékařské zprávy a svou tíživou bytovou situaci. V pořadnicích se však posouvá pomalu. Město totiž jejich aktuální domov za nejistý ani nevyhovující nepovažuje. Rodina je navíc v nevýhodě, protože nemůže získat body za výtěžnou činnost.

Ochránce takový postup – zejména u sociálních bytů – vyhodnotil jako nepřímou diskriminační. O tyto byty totiž často žádají lidé, kteří z různých důvodů pracovat nemohou.

Přestože ochránce městu doporučil toto bodovací kritérium zrušit a u rodiny zohlednit jejich současné nevhodné bydlení, město svůj postup měnit nehodlá.

A.6.5 Ochránce pomohl romské rodině dostat se do pořadníku žadatelů o městský byt (sp. zn. 6608/2024/VOP)¹³

V případě, že žadatelé romského původu prokazatelně odstranili všechny tvrzené překážky pro zařazení do pořadníku žádostí o městský byt (záznam v trestním rejstříku, dluhy na místních poplatcích) a podali novou žádost, bylo by z hlediska přímé diskriminace z důvodu romské etnicity podezřelé, pokud by je město do pořadníku opětovně nezařadilo.

Žena žije v nejistém nájmu se svým manželem a vnučkou, svěřenou do pěstounské péče. Proto chtěla získat nájem městského bytu.

Město však její žádost bez vysvětlení opakovaně odmítalo. Současně ji od podání žádosti odrazovalo. Žena měla za to, že je to kvůli jejímu romskému původu.

Ochránce město požádal o vysvětlení. Město uvedlo, že rodina dluží peníze za komunální odpad a žadatelčin manžel má dlouhé záznamy v rejstříku trestů. Žena však doložila potvrzení o platbě za odpad i čistý výpis z rejstříku a následně podala novou žádost.

¹³ Zpráva o zjištění diskriminace je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14134>.

Nakonec rada města rodinu stěžovatelky do pořadníku zařadila. Ochránce městu doporučil, aby se rodině omluvilo za to, že jejího člena nepravdivě pomluvilo ohledně jeho trestní minulosti.

A.6.6 Wellness vyhradilo dvě hodiny v týdnu pouze ženám. Ochránce zjistil, že muže tím nediskriminuje (sp. zn. 2579/2025/VOP)¹⁴

Vyhrazení dvou hodin týdně pro vstup do wellness pouze pro ženy není diskriminací, protože sleduje legitimní cíl a prostředky použité k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.

Zákazník wellness centra nebyl spokojený s přístupem provozovatele, který pravidelně jednou týdně vždy na dvě hodiny umožňuje vstup pouze ženám. Muži vadilo, že během návštěvy centra musel své procedury přerušit, zatímco jeho partnerka mohla pokračovat v celodenním pobytu. Návštěvník to vnímal jako diskriminaci mužů, a proto se obrátil na nás.

Ochránce zjistil, že wellness centrum rezervovalo čas pro ženy na základě poptávky zákazníků. Část žen totiž nechtěla podstupovat procedury, které vyžadují částečné nebo úplné svléknutí, za přítomnosti mužů. Žádaly soukromí a bezpečný prostor.

Ochránce vyhodnotil, že v tomto případě nejde o diskriminaci. Wellness centrum totiž sleduje legitimní cíl. Navíc volí minimálně omezující časovou dotaci. Ochránce ocenil také to, že centrum smysluplnost svého opatření průběžně vyhodnocuje.

A.6.7 Zásadní pracovní jednání

Zaměstnankyně Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí („Kancelář ombudsmanů“) představily právničky Kanceláře vládního zmocněnce („KVZ“) projekt Bydlení, kterému se ochránce věnuje jako národní lidskoprávní instituce. Dále se dohodly na budoucí spolupráci s KVZ, zejména vzhledem k implementaci rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva ve věci kolektivní stížnosti *European Federation of National Organisations working with the Homeless (FEANTSA) proti České republice* dne 2. července 2024.

Právničky Kanceláře ombudsmanů se zúčastnily jednání Výboru pro práva starších lidí Rady vlády pro lidská práva a aktivně se zapojily do diskusí k projednávaným bodům. Výbor rozhodl Programové prohlášení vlády z hlediska ochrany práv seniorů a přijal usnesení adresované Radě vlády pro lidská práva. Především vyzval vládu, aby při tvorbě veřejných politik vnímala starší lidi především jako nositele práv a povinností a aktivní a autonomní součást společnosti, nikoliv jako pasivní objekty péče a

¹⁴ Zpráva o zjištění diskriminace je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14370>.

dobročinnosti. Dále Výbor projednal informace o přípravě Strategického rámce přípravy na stárnutí společnosti (STRAPS) na období 2026–2035 a o přípravě Úmluvy OSN o právech starších lidí.

Ochránce se svými kolegy se zúčastnil jednání etické komise České lékařské komory (ČLK) o možné spolupráci v oblasti prevence a řešení případů sexuálního obtěžování ve zdravotnictví. Výsledkem jednání bylo, že ČLK bude podporovat zdravotnická zařízení ve zřízení funkcí ombudsmana, který by byl oprávněn řešit stížnosti zaměstnanců, případně také pacientů, na genderově nebo jinak nevhodné chování. Tito ombudsmeni by měli mít zaručenu nezávislost na vedení zdravotnického zařízení.

Právník Kanceláře ombudsmanů se zúčastnil jednání Výboru pro práva LGBTI+ lidí Rady vlády pro lidská práva. Tématem únorového jednání bylo především uznávání stejnopohlavních manželství uzavřených v cizině ve světle aktuální judikatury Soudního dvora Evropské unie. Diskutovalo se však také o podmínkách úřední změny pohlaví, možnostech financování některých aktivit, jakož i o prioritách výboru na nadcházející období.

A.6.8 Osvěta

V lednu právničky odboru rovného zacházení v Praze školily pracovníky inspektorátu České obchodní inspekce. Hlavním tématem školení byla diskriminace z důvodu věku. Prostor dostaly rovněž aktuální otázky týkající se diskriminace při poskytování zboží a služeb.

Právničky Kanceláře ombudsmanů spolu se zaměstnankyní Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády proškolily vedoucí zaměstnance Historického ústavu Akademie věd ČR na téma prevence a řešení sexuálního obtěžování na pracovišti.

Právnička Kanceláře ombudsmanů přednesla příspěvek na téma právo na rovné zacházení – pomoc obětem diskriminace v bydlení na síťovacím setkání projektu Ministerstva práce a sociálních věcí na podporu sociálního začleňování Romů. Bylo velmi přínosné seznámit se s absolventy tohoto projektu, protože jde o inspirativní lidi z romské komunity, kteří chtějí pomáhat a komunitu rozvíjet, někteří například založili své vlastní spolky apod.

Právnička odboru rovného zacházení se spolu s právníkem oddělení metodiky a analýz podílela na vedení semináře s mezinárodní účastí pro právníky „Uplatňování práva EU proti diskriminaci“, který v Praze pořádala Evropská právní akademie (ERA). Podíleli se na moderování akce a přednesli příspěvky o právech LGBT+ lidí v EU a o diskriminaci z důvodu zdravotního postižení.

Ve spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně právníci odboru rovného zacházení zahájili další běh volitelného předmětu *Klinika antidiskriminačního práva II*. Společně se studujícími práv v něm tradičně otevřeli aktuální témata spojená

s ochranou práv zranitelných skupin, jako jsou ženy, Romové, lidé s postižením nebo starší lidé. Předmět má výrazně praktické zaměření – studenti si v jeho rámci osvojují práci s judikaturou i ombudsmanské postupy při prosazování práva na rovné zacházení.

Právnička odboru rovného zacházení představila studujícím předmětu Gender a sociální práva na Právnické fakultě UK činnost Kanceláře ombudsmanů v oblasti rovnosti žen a mužů. Seznámila je s úpravou zákazu diskriminace z důvodu pohlaví v antidiskriminačním zákoně. Na několika případových studiích pak studenti zkoušeli ve skupinách řešit případy namítané diskriminace z důvodu pohlaví, kterými se ochránce v posledních letech zabýval.

Právnička Kanceláře ombudsmanů vedla webinář pro lékaře a studenty lékařských fakult na téma Sexuální obtěžování a genderová dynamika. Popsala jednotlivé podoby genderově motivovaného obtěžování a diskriminace z důvodu pohlaví na pracovišti. Na příkladech vysvětlila související právní a psychologické aspekty. Součástí webináře byla také bohatá diskuze.

A.6.9 Konference, kulaté stoly a školení

Kancelář ombudsmanů spolupracovala s Masarykovou univerzitou na výzkumu, který se zaměřil na výskyt věkové diskriminace na trhu práce. Právníci Kanceláře ombudsmanů se také účastnili březnového setkání k tématu věkové diskriminace, na kterém byl výzkum představen. Výsledky výzkumu, který měl formu korespondenčního experimentu, zveřejní ochránce v nejbližší době ve formě výzkumné zprávy.

A.6.10 Mezinárodní spolupráce

Vedoucí odboru rovného zacházení se online připojila k setkání, které hostila Kyprská republika v rámci předsednictví v Radě EU k tématu nových standardů pro výkon činnosti orgánů pro rovné zacházení. Vystoupila s příspěvkem na téma možného konfliktu jednotlivých pravomocí orgánů pro rovné zacházení.

Právnička Kanceláře ombudsmanů se zúčastnila setkání Pay transparency cluster v Bruselu. Jedná se o dočasnou platformu evropských orgánů pro rovné zacházení v rámci sítě Equinet, která má za úkol monitoring a výměnu zkušeností v souvislosti s prováděním směrnice o transparentnosti v odměňování. Tu mají jednotlivé členské státy převést do národního práva do léta letošního roku.

Právnička odboru rovného zacházení se spolu s pracovníci výzkumného úseku zúčastnila pracovního setkání a školení sítě orgánů pro rovné zacházení Equinet v rámci dočasné pracovní skupiny Climate Justice Cluster. Seminář se zaměřoval na práci s daty v kontextu dopadů klimatické změny na zranitelné skupiny.

A.7 Ochrana a prosazování práv lidí se zdravotním postižením

Počínaje lednem 2018 veřejný ochránce práv zastává také funkci monitorovacího orgánu pro naplňování práv zakotvených Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením.

A.7.1 Poradní orgán¹⁵

V únoru se uskutečnilo závěrečné zasedání poradního orgánu ochránce pro oblast ochrany práv osob se zdravotním postižením ve stávajícím složení.¹⁶ Jednání uzavřelo jeho působení v letech 2020–2026, během nichž se poradní orgán sešel více než dvacetkrát a systematicky se věnoval klíčovému oblaku, jako jsou vzdělávání, zaměstnávání, sociální služby a nezávislý život, sociální zabezpečení a přístupnost.

Členové společně s ochráncem a jeho zástupcem shrnuli hlavní přínosy své činnosti, která spočívala především v identifikaci systémových nedostatků a formulaci doporučení směřujících k jejich nápravě v souladu s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením. Spolupráci s ochráncem a jeho zástupcem hodnotili jako přínosnou a poradní orgán označili za funkční platformu pro prosazování systémových změn i pro zapojení lidí s vlastní zkušeností s postižením do tvorby a připomínkování veřejných politik.

Na činnost poradního orgánu naváže nový orgán, který bude ustaven po zvolení nového ochránce.

A.7.2 Výzkum a doporučení ke zlepšení situace lidí s postižením

Ochránce vydal doporučení týkající se přístupnosti veřejných budov a služeb lidem s postižením (sp. zn. 91/2024/OZP)¹⁷

V lednu vydal ochránce doporučení týkající se uživatelské přístupnosti veřejných budov lidem s postižením. Dokument navazuje na výzkum vydaný v roce 2024 a reaguje na konkrétní překážky, které byly ve výzkumu objeveny.

Dokument nabízí praktická a srozumitelná doporučení v oblastech informací o přístupnosti na webových stránkách, vstupu do budovy, orientace ve vstupních prostorech, pohybu uvnitř budovy, přístupnosti výtahů a WC, fungování přepážek a vyvolávacích systémů. Důraz klade nejen na stavebně-technická řešení, ale také na

¹⁵ Výstupy poradního orgánu jsou dostupné na webové stránce veřejného ochránce práv <https://www.ochrance.cz/vystupy/poradni-organ-crpd/>

¹⁶ Tisková zpráva z 5. února je dostupná zde: https://www.ochrance.cz/aktualne/poradni_organ_ombudsmana_se_naposledy_sesel-uzavrel_dulezitou_kapitolu_ochrany_prav_lidi_s_postizenim/

¹⁷ Doporučení přístupnosti je dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14298>

přístupnou komunikaci, školení personálu a využívání podpůrných technologií, jako jsou indukční smyčky, haptické prvky, akustické majáčky či simultánní přepis.

Cílem doporučení je poskytnout veřejným institucím konkrétní vodítka pro postupné zlepšování přístupnosti a podpořit směřování k univerzálnímu designu. Nejde o vyčerpávající návod, ale o první krok k tomu, aby veřejné služby byly skutečně dostupné všem – lidem s postižením i dalším lidem (například rodičům s kočárkem).

A.7.3 Mezinárodní spolupráce

Sdílení zkušeností s belgickými partnery ohledně přístupu veřejné správy k zaměstnancům s chronickým onemocněním

Na ochránce se skrze platformu ENNHRI obrátila belgická Unia s žádostí o vyjádření týkající se právního rámce a praxe v oblasti zdravotní způsobilosti k výkonu služby. Dotaz se soustředil na problematiku automatického vylučování uchazečů a příslušníků na základě konkrétních chronických onemocnění.

Ochránce ve svém vyjádření zrekapituloval českou právní úpravu, která se liší mírou rigidity u jednotlivých složek. Klíčovým bodem příspěvku byla analýza aktuální judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, která potvrzuje, že lékařský posudek musí být individuálně odůvodněný a přezkoumatelný. V rámci sdílení dobré praxe ochránce rovněž odkázal na svá vlastní šetření, v nichž opakovaně kritizoval „legislativní automatismus“ a prosazoval princip individualizace. Tento přístup v českém prostředí vedl k posílení ochrany před diskriminací z důvodu postižení. Poskytnuté informace slouží zahraničním kolegům jako komparativní podklad pro vyjednávání legislativních změn v jejich právním řádu.

Účast na setkání pracovní skupiny Evropské sítě národních lidskoprávních institucí pro práva lidí s postižením

V únoru se právníci odboru ochrany práv lidí s postižením zúčastnili pravidelného setkání pracovní skupiny ENNHRI zaměřené na práva lidí s postižením. Sdíleli s ostatními členy své zkušenosti a příklady dobré praxe. Hlavním tématem jednání byla přiměřená opatření podle článku 2 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Diskutovali o tom, jak jsou přiměřená opatření upravena v právních rádech jednotlivých států a jak se uplatňují v praxi.

Zkušenosti představili kolegové z Německa, Švédska, Ázerbájdžánu, Ukrajiny, Francie, Slovinska i Belgie. Výrazným příkladem dobré praxe byla Belgie, která má od roku 2021 právo na přiměřená opatření zakotveno přímo v ústavě. Zavedla také koncept tzv. *reasonable accommodation by association*, tedy přiměřená opatření z důvodu vztahu k osobě s postižením. O potřebné úpravy tak mohou žádat nejen lidé s postižením, ale i jejich neformální pečující. Jde o důležitý krok k tomu, aby byla podpora dostupná tam, kde je skutečně potřeba.

Jak se v zahraničí řeší projevy sexuality u dětí s postižením

Ochránce se obrátil na zahraniční monitorovací orgány Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, aby zjistil jejich zkušenosti s používáním medikace tlumící projevy sexuality u dětí s intelektovým postižením.

Zajímá se zejména o to, jak státy k této praxi přistupují, zda ji regulují a za jakých podmínek ji případně připouštějí. Ptá se také na to, zda se v této souvislosti objevují obavy z hlediska práv dětí, například ve vztahu k tělesné integritě, informovanému souhlasu nebo nejlepšímu zájmu dítěte.

Cílem je získat přehled o přístupech v různých zemích a využít tyto poznatky při dalším řešení tohoto citlivého tématu v České republice.

A.7.4 Spolupráce s neziskovými organizacemi a lidmi s postižením

Ochránce zapojuje peer konzultanty do ochrany práv lidí s postižením

Ochránce zahájil spolupráci s peer konzultanty v rámci projektu Podpora uživatelů a neformálních pečujících (PodUP),¹⁸ který koordinuje Ministerstvo zdravotnictví a zaměřuje se na zapojení lidí se zkušeností s duševním onemocněním do systému péče o duševní zdraví a do hodnocení jeho kvality.

V současné době probíhá výběr konkrétních konzultantů a nastavování jejich zapojení. Část z nich by se měla podílet na monitorování práv lidí s postižením, část na systematických návštěvách zařízení zdravotních, potažmo i sociálních služeb.

Cílem projektu je posílit vliv lidí se zkušeností s duševním onemocněním a jejich blízkých na podobu a kvalitu péče. Jejich zapojení má přispět také k lepšímu zohlednění zkušeností z praxe při ochraně práv těchto lidí.

A.7.5 Konference, kulaté stoly, školení a osvěta

Přednáška pro rodiče dětí s postižením

V březnu právnička odboru ochrany práv lidí s postižením představila působnost veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí na kurzu určeném rodičům dětí s postižením. Na konkrétních kauzách vysvětlila, čemu se ochránci v jednotlivých agendách věnují, jaké jsou jejich pravomoci a aktivity.

¹⁸ Více o projektu se dozvíte zde: <https://www.reformapsychiatrie.cz/projekty/podup-podpora-zapojovani-uzivatelu-pecujicich>.

Veřejné opatrovnictví: zkušenosti z praxe i systémové výzvy

V únoru vystoupili právníci odboru ochrany práv lidí s postižením na konferenci o veřejném opatrovnictví, kterou v Senátu uspořádala senátorka Vladimíra Ludková.¹⁹ Mluvili o tom, s čím se setkávají při šetření činnosti veřejných opatrovníků a jaké problémy se v této oblasti opakují. Vedle toho zazněly i důležité zkušenosti z praxe – od zaměstnanců obcí, soudkyně opatrovnického soudu i sebeobhájce, který otevřeně sdílel vlastní zkušenost s opatrovnictvím.

Ukazuje se, že řada problémů se opakuje dlouhodobě, například nedostatečná právní úprava opatření pro podporu v rozhodování.

Ochránce se zapojil do jednání o podpoře lidí při rozhodování

Právníci odboru ochrany práv lidí s postižením se zúčastnili březnového jednání Výboru pro podporu osob se sníženou schopností právně jednat.²⁰

Výbor se věnoval zejména oblasti opatrovnictví a podpory při rozhodování v rámci připravovaného Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2026–2030. Členové projednali upravené návrhy opatření po meziresortním připomínkovém řízení.

Důležitým tématem byla také příprava nové mezioborové platformy. Ta má propojit zástupce různých institucí a připravit doporučení k přechodu od náhradního k podporovanému rozhodování.

Výbor byl dále informován o probíhajícím výzkumu zaměřeném na praxi opatrovnictví a podpůrných opatření na okresních soudech. Výzkum nyní pokračuje formou rozhovorů a přípravou právní analýzy.

Další zasedání Výboru by mělo proběhnout v červnu.

B. Dětský ombudsman

Ochránce práv dětí – dětský ombudsman od 1. července 2025 přispívá k naplňování práv dětí (lidí do 18 let) tím, že:

- **obecně** (systémově) sleduje a prosazuje práva dětí podle Úmluvy o právech dítěte i dalších mezinárodních smluv a
- **v případech jednotlivých dětí** prověřuje postup úřadů, zařízení a různých institucí a osob, které vykonávají veřejnou správu.

¹⁹ Úvodní řeč je dostupná zde: <https://www.youtube.com/watch?v=lthHpWp2dxw>

²⁰ Viz <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/vvozp/odborne-skupiny/pposospj/jednani-10--brezna-2026-225732/>

B.1 Úvodní slovo dětského ombudsmana Martina Beneše

Toto je první čtvrtletní zpráva, kterou jako ochránce práv dětí předkládám. Práci, kterou odvedl tým Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí pod vedením Víta Alexandra Schorma, popisují na dalších stranách.

Já pokračuji v řešení individuálních podnětů, které dostávám jak od dětí, tak i dospělých. Jejich počet totiž stále narůstá.

Považuji zároveň za důležité představit priority, na které se jako dětský ombudsman zaměřím, i konkrétní kroky, s nimiž jsem již začal.

Navštívil jsem několik škol a zařízení pro děti a budu v tom dál pokračovat. Mluvím zde s dětmi o jejich právech a o tom, co považují za důležité nebo problematické. Zajímá mě jejich pohled na věci, které se jich přímo týkají. Chtěl bych také, aby děti věděly, na koho se mohou obrátit, budou-li to potřebovat. Snažím se je zaujmout i prostřednictvím médií, ať již tradičních či nových.

Současně navazuji spolupráci s klíčovými partnery z ministerstev i občanského sektoru. Diskutujeme o našich prioritách i o tom, zda (a kde) se v nich setkáváme.

Bezprostřední prioritou je pro mě ustanovení poradního orgánu dětí a jeho první setkání. Chci, aby tým mých dětských poradců byl rozmanitý, protože s ním budu konzultovat nejrůznější témata. Za klíčová považuji péči o duševní zdraví dětí a mladých lidí, moderní a dostupné vzdělávání a také funkční systém ochrany ohrožených dětí, včetně zajištění kvalitní péče o děti, které nemohou vyrůstat ve vlastních rodinách.

B.2 Činnost dětského ombudsmana v číslech

V 1. čtvrtletí 2026 obdržel dětský ombudsman celkem **399** podnětů. Podíl podnětů v působnosti je téměř **89 %** (354 podnětů). Nejvíce podnětů se týkalo rodinně-právních věcí, kde jsou aktivní orgány sociálně-právní ochrany dětí. Typicky jsou to rodičovské spory, případy odebrání dětí, nedostatky v rodičovské péči či při výchově dětí a problémy v oblasti náhradní rodinné péče (206). Vysokého počtu dosahují i stížnosti na postup škol a České školní inspekce (60).

Z celkového počtu podnětů bylo **55** přímo od dětí, které se na dětského ombudsmana obracely například kvůli rodičovským sporům, postupu škol nebo poměrům v dětských zařízeních.

PODNĚTY

88,7 % ✓

podnětů patřilo do **působnosti** dětského ombudsmana, a mohl se jimi tedy zabývat

399

podnětů doručených ve I. čtvrtletí 2026

z toho

55

podnětů **od dětí**

rodičovské spory, případy odebrání dětí, nedostatky v rodičovské péči či při výchově dětí a problémy v oblasti náhradní rodinné péče | 206

řešily rodičovské spory, postup školy nebo poměry v dětských zařízeních

postup škol a České školní inspekce | 60

správa na úseku zdravotnictví | 19

B.3 Zvláštní oprávnění dětského ombudsmana

B.3.1 Legislativní doporučení a připomínková řízení

Připomínky veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí k návrhu Plánu legislativních prací vlády - návrh zákona o ochraně dětí a podpoře rodin

Ministerstvo práce a sociálních věcí připravuje od roku 2022 nový zákon o ochraně dětí a podpoře rodin. Stávající právní úprava je totiž dlouhodobě nevyhovující. Neodpovídá ani novým požadavkům v kontextu zakotvení zákazu umístování malých dětí do ústavních zařízení (do 4 let s účinností od 1. 1. 2025, do 7 let s účinností od 1. 1. 2028). Dosud však nepředložilo paragrafové znění. Existují pouze věcné teze.

Souhrnná zpráva ze systematických návštěv dětských domovů pro děti do 3 let věku za rok 2024 obsahuje doporučení veřejného ochránce práv, aby ministerstvo urgentně

předložilo vládě komplexní změnu systému péče o ohrožené děti (doporučení č. 7). To se doposud nestalo.

V Plánu legislativních prací vlády na rok 2026 návrh zákona o ochraně dětí a podpoře rodin chybí. Proto ombudsman a dětský ombudsman navrhli doplnění plánu o související legislativní úkol ministra práce a sociálních věcí.

Připomínky veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí k návrhu Plánu legislativních prací vlády – návrh zákona o profesionální pěstounské péči

Ministerstvo práce a sociálních věcí již od roku 2024 avizuje přípravu nového zákona o profesionální pěstounské péči. Systém zprostředkované pěstounské péče podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, totiž nedokáže pokrýt potřeby všech dětí, zejména dětí se specifickými potřebami a sourozeneckých skupin. Proto dlouhodobě panuje shoda na nutnosti doplnění systému zprostředkované pěstounské péče o nový institut tzv. profesionální pěstounské péče, a to samostatným právním předpisem. Potřeba zakotvení profesionální pěstounské péče je urgentní právě v kontextu zákazu umístování malých dětí do ústavních zařízení (do 4 let s účinností od 1. 1. 2025, do 7 let s účinností od 1. 1. 2028).

V Plánu legislativních prací vlády na rok 2026 návrh zákona o profesionální pěstounské péči či alespoň návrh jeho věcných tezí chybí. Ombudsman a dětský ombudsman proto navrhuji jeho doplnění o související legislativní úkol ministra práce a sociálních věcí.

Vyjádření ochránce práv dětí k návrhu poslanců na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 561/5004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Ochránce práv dětí s předkládanou novelou nesouhlasí a to z několika důvodů. Jednak má pochybnosti, zda je vůbec na místě zákaz mobilních telefonů a jiných zařízení upravit celostátně. Z novely není jasné, na základě jakých odborných podkladů dospěli předkladatelé k tomu, že právě jimi zvolený způsob regulace nejlépe přispěje k ochraně zdravého vývoje dítěte a vytváření stabilního a nerušeného vzdělávacího prostředí.

Dětský ombudsman proto vládě navrhl vydat k novele nesouhlasné stanovisko. Pokud je totiž skutečně nezbytné zakotvit celoplošný zákaz mobilních zařízení ve školách, měl by být proveden vládním návrhem, po důkladné odborné analýze a zvážení kolidujících práv.

Pozn. vláda nakonec zaujala k návrhu poslanců nesouhlasné stanovisko.

Připomínky ochránce práv dětí k návrhu vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Ochránce práv dětí s novelou nesouhlasí zejména kvůli nejasně nastavenému systému financování a nedostatečně promyšleným kritériím pro vykazování poradenské práce. Dětský ombudsman upozorňuje na absenci analýzy současného stavu, riziko zkresleného hodnocení výkonu poradenských zařízení a možné negativní dopady na dostupnost a kvalitu podpory pro děti a žáky, včetně ohrožení rovného přístupu ke vzdělávání. Vykazování poradenské práce přitom má být postaveno na ukazatelích, které reálně reflektují časovou a odbornou náročnost práce ŠPZ. To předložená novela nesplňuje. Dětský ombudsman nenavrhuje konkrétní změny předloženého návrhu, nýbrž jeho kompletní přepracování.

B.3.2 Řízení před soudem ve věci dítěte

Dětský ombudsman obdržel 4 žádosti o vstup do soudního řízení. Této možnosti zatím nevyužil, avšak v jednom z uvedených případů zahájil šetření postupu OSPOD a v jednom případě vyzval žadatele k doplnění informací.

B.4 Ochrana a prosazování práv dítěte

B.4.1 Příprava na poradní orgán

Právníci odboru ochrany práv dětí uskutečnili během března 2026 několik on-line jednání s vybranými členy Evropské sítě dětských ombudsmanů (ENOC) ke sdílení dobré praxe fungování poradních orgánů dětských ombudsmanů. Téma participace dětí diskutovali s pracovníky dětských ombudsmanů Severního Irsku, Řecka, Baskicka, Malty a Kréty.

B.4.2 Návštěvy dětských zařízení

Dětský ombudsman pokračoval ve spolupráci s ochráncem při návštěvách dětských zařízení. Společně prověřili podmínky ve dvou dětských domovech. Během vícedenních návštěv sledovali pracovníci Kanceláře ombudsmanů nejen materiální podmínky v zařízeních, ale zejména bezpečí dětí, vhodnost umístění dítěte do zařízení daného typu nebo podporu kontaktů s rodinou.

B.4.3 Mezinárodní spolupráce

Zástupce dětského ombudsmana se v lednu 2026 zúčastnil konzultačního setkání Agentury EU pro základní práva (FRA) s dětskými ombudsmany k tématu Posilování integrovaných systémů ochrany dětí.

Ombudsman a zástupce dětského ombudsmana se v lednu 2026 společně vyjádřili k výzvě Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) k problematice

duševního zdraví mladých lidí v ČR. Upozornili zejména na narůstající zranitelnost dětí a mladých lidí v oblasti duševního zdraví, specifika duševního zdraví mladých LGBTIQ+ lidí, které je negativně ovlivněno stigmatizací, diskriminací a násilím, nedostupnost služeb pro lidi s autismem, mentálním postižením a chováním náročným na péči. Dále poukázali na alarmující nedostatek dětských psychiatrů a klinických psychologů, včetně kvalitních znalců v těchto oborech a nedostatečné financování organizací pomáhajících obětem trestných činů.

B.4.4 Ostatní spolupráce

V březnu 2026 se zástupce dětského ombudsmana setkal se Sdružením pěstounských rodin a diskutovali s ním téma ochrany dětí v náhradní rodinné péči a náměty případných budoucích legislativních změn v této oblasti.

B.4.5 Konference, kulaté stoly a školení

Právníci odboru ochrany práv dětí seznámili zástupce orgánů sociálně-právní ochrany dětí Karlovarského kraje s působností ochránce a dětského ombudsmana a věnovali se nejpalčivějším problémům, které v jejich činnosti oba ochránci řeší. Dále vedli debatu ohledně nových působností dětského ombudsmana a také se zúčastnili setkání soudců pořádaného Justiční akademii. Zástupci odboru ochrany práv dětí se zúčastnili kulatého stolu Ministerstva práce a sociálních věcí k nové úpravě koncepce legislativy v ochraně práv dětí.

Vedoucí oddělení sledování práv dětí v lednu 2026 vystoupila na školení soudců Justiční akademie v Kroměříži s tématem Dětský ombudsman ve vztahu k opatrovnícké justici. Soudcům představila a diskutovala s nimi novou kompetenci dětského ombudsmana ke vstupům do vybraných soudních řízení týkajících se dětí.

Společně s kolegy z odboru ochrany práv osob se zdravotním postižením a odboru dohledu nad omezováním osobní svobody jsme se podíleli na školení pro inspektory sociálních služeb MPSV se zaměřením na dětské klienty.

B.4.6 Osvěta

Kancelář ombudsmanů navštívilo **12 školních kolektivů**. Děti se dozvěděly, co ombudsmani dělají a jak to u nich vypadá.

Brno 30. dubna 2026

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(elektronicky podepsáno)

Mgr. Martin Beneš
ochránce práv dětí
(elektronicky podepsáno)